



Oppiaineiden poliittinen
perusta
(ja vähän filosofinenkin)

POM Johdanto

3.9.2021

Matti Rautiainen

Listatkaa ryhmissä asioita, joihin
opettajankoulutuksessa tulee panostaa (suhteessa
tulevaisuuteen) – ”jatkoon päässeet” 23.8.2021



Toisen katseen metodi



Miksi koulu on?



Mikä koulussa on oppimisen arvoista?



Millainen koulu toteuttaa vastauksia edellä oleviin kysymyksiin?

Yhteisöllinen ja
yhteiskunnallinen
osaaminen

Opiskelija ymmärtää kasvatustai oppimisyhteisöt paikallisiin yhteisöihin ja niiden normeihin ja arvoihin kytkeytyvinä instituutioina, joihin vaikuttavat myös laajemmat yhteisölliset ja yhteiskunnalliset rakenteet ja reunaehdot. Hän kykenee tunnistamaan ja kriittisesti arvioimaan poliittisten, kulttuuristen, taloudellisten ja historiallisten tekijöiden vaikutuksia oppimiseen, oppilaisiin ja opetukseen sekä koulutuksen tasa-arvoisuuteen. Hänellä on taito tunnistaa ja kehittää kasvatusta ja kasvatusyhteisöjä koskevia arvoja ja käytänteitä.



Mitä meillä oli ennen oppiaineita?

Miksi on olemassa oppiaineita?

Historia auttaa
ymmärtämään
(koulu)kulttuurimme
piirteitä ja pääsemään
syyn äärelle

Monimutkaisempi yhteisöllinen elämä ja työnjako luo tarpeen muodolliselle koulutukselle

- Syntyy koulutettu eliitti
- Syntyvät ”koulut”
- Koulusta tulee yhteiskunnallinen instituutio, joka ylläpitää ja vahvistaa vallassa olevien ideologiaa ja tavoitteita

Isoja
kulttuurisia
juonteita
koulumme ja
oppiaineiden
taustalla

- Antiikin käsitys ihmisestä ja tiedosta
- Kristillinen maailmankuva
- Valistuksen perintö
- Tasavaltalaisen demokratian synty
- Nationalismi (kansallisvaltioiden kehittyminen)
 - Huom1 Kansakulttuurit (itä – länsi)

Kestävät yhteisölliset elämäntavat - kysely

Tutkimuksessa tarkastellaan opettajaksi opiskelevien käsityksiä kestävästä elämäntavasta ja sen suhteesta koulutukseen ja kasvatukseen. Tarkastelun kohteena on myös osallistujien käsityksen opettajan asemasta suhteessa kestävään elämäntapaan. Niin ikään ajattelun ja käsityksen muutokset, jotka tapahtuvat opintojen aikana, on kiinnostuksemme kohteena. Jotta mainittuja asioita voidaan tutkia, pyydämme sinua vastaamaan kyselyyn, jossa on sekä avoimia että monivalintakysymyksiä. Kokonaisuudessaan tutkimus kestää lukuvuoden 2021–2022 ja kysely tehdään kahdesti – opintojen alussa (syksy 2021) ja ensimmäisen lukuvuoden päätteeksi (kevät 2022). Kyselyyn vastaamiseen kuluu noin 15–20 minuuttia. Kyselyn lisäksi käytämme tutkimuksen aineistona opintojesi aikana tuottamaasi materiaalia (esim. PROpe), jotka kuuluvat opettajankoulutukseen. Tutkimusta jatketaan mahdollisesti seuraavina vuosina (seurantatutkimus), mutta tällöin tutkittavia informoidaan ja heitä pyydetään erikseen osallistumaan tutkimuksen jatkoon.

Suomalaisen koulun syy

- Kiista koulun tarkoituksesta (Snellman vs. Cygnaeus) – intressien erot!
- Uno Cygnaeuksen periaatteet:
 - Perustaidot ja tiedot (sivistyksen alkujyvä)
 - Yhteiskuntaan kasvaminen (yhteiskuntakelpoisuus)
 - Oman lahjakkuuden ymmärtäminen ja sen kehittäminen (yksilöllisyys)

Kun
perussyy
katoaa,
jäävät
oppiaineet

...oppiainet = keino toteuttaa koulun syyrä...

- Eli ensin syy muotoutuu oppiaineeksi
 - Oppiaine puolestaan tarvitsee ammattitaitoisen opettajakunnan
 - Opettajakunta puolestaan tarvitsee opinahjon, jossa kouluttaudutaan opettajaksi (yliopisto, joka antaa oppiaineen oikeutukselle tieteellisen perustelun)
 - Oppiaineen opettajat puolestaan organisoituvat ammattiyhteisöksi (edunvalvontajärjestelmä)
- Sukupovien myötä syyn ymmärtäminen katoaa, mutta syntynyt järjestelmä ja ajattelutapa omaksutaan (→ sokeutuminen, toistetaan edellisen sukupoven toiminta kyseenalaistamattomasti (kuulantyyöntö, jokien opettelu))
- Meistä tulee sokeita syyllä ja kun koko yhteisö tulee sokeaksi, erilaisia näkemyksiä esittäneitä pidetään ”omituisina” tai pahimmillaan ”joukon pettureina”

Pohdi



Jatka seuraavaa lausetta...



Nykykoulusta poistetaan
kaksi oppiainetta. Ne
ovat _____ ja
_____, koska...

Vastaukset olivat taatusti yksilöllisesti erilaisia, mutta niissä yleensä on myös yhteisiä, jaettuja kokemuksia ja merkityksiä. Ne ovat tie kulttuurin ytimeen.